

ISSN: 2149-0821

Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Science

Yıl: 5, Sayı: 23, Mayıs 2018, s. 320-335

Abdullah Kutalmış YALÇIN

İstanbul Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, Doktora Öğrencisi
kutalmisyalcin@duzce.edu.tr

SİSTEM KARŞISINDA MİLLİYETÇİ MUHAFAZAKAR BİR SİYASİ MODEL: OSMAN YÜKSEL VE SERDENGEÇTİ DERGİSİ¹

Özet

Türk siyasi hayatı'nın Tek Parti dönemi olarak tarihe geçen bölümünde yaşanan siyasi baskılardan dolayı sistem karşıtı muhalif modelleri görmek sınırlı olarak mümkün olmuştur. Bu dönemde Necip Fazıl Kısakürek, Nurettin Topçu ve Osman Yüksel Serdengeçti gibi aksiyoner kimlikler bu perspektifteki en önemli istisnalar olarak ifade edilebilir. Ayrıca bu isimler çok partili siyasal yaşama geçilmesinin ardından da kendilerini takip eden milliyetçi muhafazakar kitleler üzerinde önemli izler bırakmışlardır ve paradigma değişimine katkı sağlamayı başarmışlardır. Bu noktadan hareketle bu makale; “*Tanrıdağı kadar Türk, Hıra dağı kadar Müslümanız*” sloganını Türk siyasal hayatı'na kazandırmış olan Osman Yüksel'in sistem karşısındaki duruşu ve bunu yaparken beslendiği kaynakları ve bu kaynakların en önemlisi olarak Serdengeçti Dergisi'ni tanıtmayı ve siyasi hayat üzerindeki etkisini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Serdengeçti Dergisi, Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi, Milliyetçilik, Muhafazakarlık, Antalya

¹ Bu çalışma “Fikriyat ve Eylemlilik Arasında Yeniden Milli Mücadele Hareketi ve Türk Siyasal Hayatı'na Etkileri” adlı doktora çalışmasından üretilmiştir

**A POLITICAL MODEL OF THE NATIONALIST CONSERVATIVE
AGAINST THE SYSTEM: OSMAN YUKSEL AND SERDENGEÇTI JO-
URNAL**

Abstract

It has been possible to see anti-system opponent models on a limited scale due to the political pressures experienced during the Single party period of the Turkish Political Life. The actionists such as Necip Fazil Kısakurek, Nurettin Topcu and Osman Yüksel Serdengeçti can be identified as the most important exceptions in this perspective during this period. In addition, these people have left important traces on the masses of nationalist conservatives following them after passing to the multi-party political life, and have achieved to contribute to the paradigm shift. From this point of view, this article aims to introduce the standing of Osman Yüksel against the system, who introduced the slogan of "*We are Turks as much as Khan Tengri Mountain, and Muslims as much as Hira Mountain*" to the Turkish Political Life, and the resources, most importantly Serdengeçti Journal, with which he was developed, and to reveal its effect on political life.

Keywords: Serdengeçti Journal, Faculty of Language History and Geography, Nationalism, Conservatism, Antalya

GİRİŞ

Türk siyasi hayatı'nın geçirmiş olduğu sistem değişikliklerini içinde barındıran evrelere bakıldığında şüphesiz tek parti dönemi; toplumun milliyetçi ve muhafazakar kesimleri tarafından dikkat çekmekte ve bu dönemde uygulanan sansür politikaları milliyetçi muhafazakar kitleler üzerinde güçlü bir tazyikin söz konusu olduğu algısını oluşturmaktadır. Ancak;1950 yılında iktidara Demokrat Parti'nin gelmesiyle toplumun bu kesimleri tarafından siyasi konjonktür bağlamında bir yumuşama hissedilmiştir.Tam bu noktada hem tek parti dönemi uygulamaları hemde çok partili dönemde faaliyetlerine devam eden Osman Yüksel; basın ve yayın faaliyetleriyle ve özellikle çıkardığı Serdengeçti dergisi vasıtasıyla birçok sorunu bünyesinde barındıran siyasal sistemi, devlet politikalarını ve politikacıları eleştirmekten geri durmamıştır.

Kendisinin bir dönem aza olarak il genel meclisi üyeliği yapması ve Milletvekili seçilmeside bu fikriyata mecliste temsil imkanı vermiş ve onu siyasi bir aktör ve önemli bir siyasi figür haline getirmiştir. Kendisi sağ tandans partilerden AP,MHP ve MSP'de önemli görevler üstlenmiştir.Özellikle CKMP'nin MHP'ye dönüştüğü Adana Kongresi ve sonrasındaki süreçte partinin İslami çizgiye daha fazla yaklaşmasını sağlamıştır.AP'deki faaliyetlerinde ise daha çok muhalif bir milletvekili portresi çizmiştir ve bu nedenle 1967 senesinde AP'den ihraç edilmiştir.Avukatı ve aynı zamanda yakın arkadaşı olan Süleyman Arif Emre'nin teklifi üzerine ise çok kısa süre MSP'de görev almıştır.

Bu katkıları sağlarken 1947-1962 yılları arasında neşrettiği Serdengeçti dergisini bir araç olarak kullanmış ve dünya görüşünün okuyuculara ulaşması anlamında motivasyonu bu şekilde sağlamıştır. Dolayısıyla Osman Yüksel ve Serdengeçti dergisinin entelektüel yönünün günümüz kamuoyuna tanıtılması önem ihtiva etmiş, bu gelişmelerin incelenmesi ve anlaşılması

dönemin politik atmosferinin algılanabilmesi açısından gerekli görülmüştür. Bu makalede Serdengeçti'nin siyasetle olan ilişkisi, erken dönem ve tahsil hayatı, siyasi hayatı, etkilendiği ekoller ve kendisinin eserleri, sistem karşıtı tavrı ve özellikle Serdengeçti dergisinin yayın süreci ayrıntılı olarak incelenmiştir.

1. Osman Yüksel'in Erken Dönem ve Tahsil Hayatı

Osman Yüksel; 1917 yılında Antalya'nın Konya sınırına yakın bir konumda bulunan Beyşehir ve Seydişehir ilçelerine komşu bir dağ kasabası olan Akseki'de dünyaya gelmiştir (Kurnaz,2012:31). Kendisi ilk, orta ve lise tahsilini memleketi Akseki ilçesi ve Antalya merkezde tamamlamış ve ardından lisans eğitimine Ankara Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde devam etmiştir. 1947 yılında ise birçok makalesi'ni yayınlama fırsatı bulduğu ve milliyetçi muhafazakar kesim tarafından daha da tanınır hale gelmesini sağlayacak olan Serdengeçti dergisi'ni neşre başlamıştır (Balcıoğlu,2016:30). Kendisinin ülke çapında tanınırlığını arttırması ise Nihal Atsız ve Sabahattin Ali davası sırasında yaşanan gelişmelerden ötürüdür (Serdengeçti ,1992a:12).

Serdengeçti; lise tahsili esnasında olgunluk sınavlarını iyi bir derece ile vermiş olduğundan dolayı sınavsız olarak Avrupa'ya gitme imkanı da kazanmıştır. Ancak DTCF'nin felsefe bölümüne burslu öğrenci olarak kaydolmak ve alacağı burs desteği ile dergi çıkarmayı daha lise yıllarında kendisine hedef edinmiş olduğu için yurt dışı çalışmalarına yönelmemiştir (Kurnaz,2012:63). Kendisi; arzu ettiği fakülteyi ve bölümü kazanmıştır ancak 2.Dünya Savaşı'nın yaşandığı sırada ortaya çıkan 3 Mayıs 1944 protestolarına katkı sağladığı için öğrenim gördüğü fakülte ile ilişkisi kesilmiş ve memuriyet şansı kalmayarak milliyetçi muhafazakar bir yayıncı kimliğine bürünmüştür. Bu gelişmelere ek olarak Osman Yüksel tarafından fakülte'de görev yapan karşıt fikirdeki akademisyenlerin Milli Eğitim Bakanlığı'na şikayet edilmesi ve akademisyenlerden Sabahattin Ali ile yaşadığı gerilim onun için felsefe öğretmeni olma şansının kalmaması anlamına gelmiştir. Kendisi yaşadığı bu gelişmelerin ardından basın yoluyla siyasi mücadeleye başlamıştır (Kurnaz,2016:11). Osman Yüksel'in kendi isteğiyle intisap ettiği bu fakülteden atılması aslında tahsil hayatındaki ilk hayal kırıklığı değildir. Çünkü öğrenimine devam ettiği sırada fakültede öğrencilere örnek olabilecek bilim adamlarının olmadığına ve akademisyenler ile öğrenciler arasında ilmi ilişkilerden çok taraftar kazanma eğiliminin daha yaygın olduğuna tanık olmuştur (Serdengeçti dergisi, Ekim 1947:3) Osman Yüksel; 3 Mayıs 1944 olayları nedeniyle tutuklu olduğu sırada öğrenim gördüğü fakülte ile ilişkisinin kesildiğini 17 Mayıs 1944'te ziyaretine gelen yakın arkadaşından öğrenmiştir:

“Öğleden biraz evvel Tefvik'le bazı arkadaşlar gelmişler. İ.Tefvik (Ersen) bizim Fakültenin Pizyoloji(?) şubesinde... Bana bir şeyler söylemek istiyor, söyleyemiyor. Nihayet söyledi. Beni Fakülteden atmışlar!.. Fakültenin dekan vekili Necmettin Halil Onan talebeleri Hamit Salonuna toplamış. Sanki sevinçli bir haber verecekmiş gibi bu tart haberini vermiş. Üstelik memnuniyeti de izhar etmiş... Başımdan vurulmuşa döndüm. Gerçi daha evvel Sabahattin Ali meselesinde de Fakülteden tart edildiğim söyleniyordu ama ben inanmamıştım. Demek öyle. Demek kovulmuşuz. ”Evet” dediler.” (Kurnaz,2016:145-146)

Osman Yüksel'in yukarıda yer alan ifadelerinden hareketle alanındaki ünlü filozof ve teorisyenleri yakından takip edebilmek, toplumların yükseliş ve çöküş sebeplerini anlamak, insanla-insan, insanla-toplum arasındaki ilişkileri öğrenmek ve toplumun kültür hayatının ge-

çirmiş olduğu buhranları anlamak amacıyla yapılan bilinçli bir tercih olarak görünen 1940 yılında DTCF felsefe bölümündeki intisabı yakın arkadaşından gelen bu haberle yaklaşık 4 yıl sonra son bulmuştur (Serdengeçti 1,2006:53). Kendisinin felsefe okuma isteği bilinçli bir tercihte olsa yaşanan bu gelişmelerin ardından hak arama amacıyla aşağıdaki satırları, dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'e ulaşması için kaleme almıştır:

“Yüksek vekaletin alçak vekiline/Ankara

Ben,3 Mayıs 1944 hadiselerine öncülük yapmak, gençliği kışkırtıp tahrik etmek suçuyla, Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nin Felsefe Şubesi'nin son sınıfının son noktasından bir telefon emrinizle atılan ben, ben Osman Yüksel!..

İstanbul'a sürülüp, örfi idare komutanlığının emrine teslim edildikten, tabutluklara tıklılıp, zincirlerle vurulduktan sonra, suçsuz olduğum anlaşılmıştır.

Kader beni yine sizin karşınıza dikmiştir.

Hakkımı istiyorum efendi, hakkımı!..

Senden bahşiş istemiyorum!..

İmtihan hakkımı ya verirsin, ya zorla alırım...

Beni tuttuğum yoldan Yücel değil, ecel gelse döndüremez!..” (Balcıoğlu,2016:18)

Fakülteden atılmasının yanısıra 3 Mayıs1944'de yaşanan milliyetçilik olaylarında Serdengeçti'nin yanısıra Alparslan Türkeş,Nihal Atsız, Zeki Velidi Togan'da tutuklanmıştır (Anadol,t.y.:45-46). Osman Yüksel; yaşanan bu olumsuz gelişmelerin ardından ve Serdengeçti adıyla çıkardığı dergi yayın hayatına başladıktan sonra Serdengeçti olarak muhtelif çevrelerde anılmaya başlamıştır. Bu yüzden Serdengeçti kelimesi hem Osman Yüksel'i hem de onun fikirlerini, düşüncelerini ifade etmek için kullanılmıştır ve bu terim günümüzde halen kullanılmaya devam etmektedir (Balcıoğlu,2016:95).Ancak kendisinin nüfus kütüğünde Serdengeçti şeklinde bir kayda rastlanmamaktadır (Balcıoğlu,2016:217).

2.Osman Yüksel'in Etkilendiği Ekoller ve Başlıca Eserleri

Osman Yüksel'in en önemli yayıncılık faaliyeti Serdengeçti dergisi'dir.Derginin yanı sıra onun ilk eserleri arasında Türklüğün Perişan Hali, Bu millet neden ağlar isimindeki kitapları yer almaktadır. Onun Türkçü ve Turancı yönünü ise; Türklüğün Perişan Hali, Kanlı Balkanlar, Doğu Türkistan'da Rus İstila ve Terörü, Türkiye'de Türklük, Kıbrıs, Kafkasya ve Kafkas Dağları isimli yazıları ön plana çıkartmaktadır (Serdengeçti 1,2006:285). Diğer eserleri ise; Erzincan Destanı, Akdeniz Hilalindir-Birinci Kısım, Cenk Türküsü, Türk ve Tanrı, Bu Duygular Benim Değil Bizimdir, Bir Nesli Nasıl Mahvettiler, Mabetsiz Şehir, Gülünç Hakikatler, Müslüman Türk Çocuğunun Şiir Kitabı, Mevlana ve Mehmet Akif ve Serdengeçti Osman Yüksel'in Radyo Konuşmaları'ndan oluşmaktadır (Kurnaz,2012:89-92,98,104,107-108,110-111).

Osman Yüksel bu eserleri verirken etkilendiği isimlerin başında Mehmet Akif Ersoy gelmektedir. Bu konudaki söylemleri alıntı yapmayı hak etmektedir: “Beni günlük gelici geçici

şeylerden, ferdiyetin dar çevresinden kurtaran, bana mücadele heyecanı, cemiyet ve cemaat şuuru veren M.Akif olmuştur.” Mehmet Akif’in yanı sıra Serdengeçti’nin Namık Kemal ve Yunus Emre’den de etkilendiğini söylemek mümkündür. Kendisi bu isimlerin kavramsallaştırdığı vatan, memleket, millet ve hürriyet söylemleri üzerinde özenle durmaktadır (Serdengeçti 1,2006:190).

Aslında Osman Yüksel, Serdengeçti dergisinin 13.sayısında hiçbir partinin üyesi olmak, dernek ve cemiyet kurmak istemediğini takipçilerine deklare etmesine rağmen Topçu tarafından siyasete girmesi sebebiyle eleştirilere maruz kalmıştır (Serdengeçti dergisi,Haziran 1951:2). Çünkü kendisi Yunus Emre’nin yanı sıra Nurettin Topçu’dan da etkilenmiştir ve Topçu’nun yaşayış tarzı ve fikirlerini beğenmiştir. Topçu’nun siyasetçilerden hoşlanmaması, milletvekili olduktan sonra Osman Yüksel’den uzaklaşmasına neden olmuş ancak bu sorun daha sonra aşılmıştır (Serdengeçti 1,2006:281).

Ayrıca kendisi edebi eserleri ele alırken yazarların ideolojilerini göz önüne almamaktadır. Örneğin; Sabahattin Ali’nin Sesi Kağı, Değirmen, Kamyon, Köpek hikayelerini, Nazım Hikmet’in Memleketimden İnsan Manzaraları, Şevket Süreyya Aydemir’den Suyu Arayan Adam’ı onun bu özelliğini öne çıkartmaktadır. Kendisi mizah yazarlığı konusunda da öne çıkmış tek parti döneminde söylenmesine cesaret edilemeyen fikirleri esprili bir üslupla milliyetçi muhafazakar kesimin karşısına çıkarmıştır (Serdengeçti 1,2006:297-299). Bu örneklerden hareketle yaşamının büyük bölümünde kabına sığmayan ve taşkın karakteristik yapısının etkili olduğu kabul edilebilir. Derginin yanı sıra Kara Kitap isimli eserini de sık sık yayınlama girişiminde bulunmuştur ve yaşanan hadiselerden dolayı yayınlamamıştır (Kurnaz,2016:12-13). Ayrıca bu eserini yayınlamamasının nedeni kendi ifadeleriyle parasızlıktan ve Serdengeçti’nin mali sıkıntılarından dolayıdır (Serdengeçti dergisi, Temmuz 1949:16). Kara kitap isimli eseri okuyucularıyla buluşturmayı çok istemesine rağmen 1951’de kabul edilen Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar hakkındaki koruma kanunları yüzünden bu eseri yayınlanamamıştır (Kurnaz,2016:15).

3.Osman Yüksel’in Sistem Karşısı Duruşu

Tek Parti dönemi yöneticilerine ve uygulamalarına olan tepki Serdengeçti’nin 11.sayısında “Yıkıldılar” başlıklı makale ile okuyucularla paylaşılmaktadır:

“...Her şey onlarla başlıyordu. Şanlar ve şereflerle dolu Türk tarihi, onlara göre devri istibdattı. Kapkara ortaçağdı. Tam otuz yıl tanrılar gibi konuşular; firavunlar gibi saltanat sürdüler. Yediler, içtiler, kustular. Bol harcırahlar, hususi vagonlar, yatlar, kökünü kazıdıkları sultanların saraylarında şahane hayatlar, zevk, eğlence, alemler...Vur patlasın, çal oynasın! Her gün bayram...her gün seyran. Altta kalanın canı çıksın.

Altta kalan milleti, halktı, köylüydü. Amma nutuklarda, afişlerde “Milletin Efendisi Köylüdür” diye yazılıydı. Halkı ve köylüyü, ”Efendimiz sensin” diye diye, efendi efendi soydular. Ne usandırlar, ne utandırlar, ne de doydular...”

Osman Yüksel yukarıdaki paragraflarda Tek Parti dönemi uygulamalarına ilişkin düşüncelerini net ifadelerle okuyucularıyla paylaşmayı tercih etmiştir. Serdengeçti’nin tek parti dönemindeki sistem karşıtı duruşu iktidara Demokrat Parti’nin gelmesiyle de devam etmiştir.14

Mayıs 1950 seçimlerini Adnan Menderes'in kazanmasıyla Türk Siyasi Tarihi'nde yeni bir sayfa açılmıştır ve Menderes'in ilk icraatı Türkçe okutulan ezanın Arapça okutulmaya başlatılması olmuştur (Yılmaz,2003:120-121).

Görüldüğü gibi Tek parti döneminde uygulanan anti demokratik uygulamalardan birisi- de Türkçe ezan okunması uygulaması olarak değerlendirilmektedir. TCK'nın 526.maddesinin son fıkrasının kaldırılmasıyla bu uygulama son bulmuştur. Adı geçen madde'nin içeriği şu şekildedir: "Arapça ezan ve kamet okuyanlar üç aya kadar hafif hapis veya on liradan iki yüz lira- ya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar." (Albayrak,1989:15)

İnandıklarını sistem karşısında ifade etmekten çekinmeyen bir kişiliğe sahip Osman Yüksel Adnan Menderes için sarf ettiği övücü sözlerine rağmen gördüğü yanlışları da farklı platform- larda ifade etmeyi tercih etmiştir. Menderes'in siyasi baskılar karşısında geri adım attığını his- settiği andan itibaren yazdığı bir şiir vasıtasıyla Menderes'e de uyarılarda bulunmuştur:

"...Ben hep hakkı haykırdım, sözlerim ağır oldu

Yazdığım her makale İsmet'e kahr oldu

Şimdi Adnan Menderes ondan da sağır oldu

Bu derde çare lazım, nutuklarla iş bitmez

Behey Adnan Menderes, bu kervan böyle gitmez."

Yukarıda yer alan ifadelerinde görüldüğü gibi İsmet İnönü'nün yanı sıra Adnan Mende- res'te Osman Yüksel tarafından eleştirilere maruz kalmıştır (Yılmaz,2003:125-126).

Bu ve benzeri eleştirileri kendisinin birçok defa tutuklanmasına neden olmuş- tur.Örneğin; Sabahattin Ali davası onun ilk ceza davası'dır (Balcıoğlu,2016:209) ve bu davanın yanı sıra Hasan Ali Yücel davası ve fakülteye hakaret davası görülen diğer davalardan bazıları- dır. Bu davaların çoğunda avukat arkadaşı Süleyman Arif Emre onu savunmuş- tur(Balcıoğlu,2016:219-220). Osman Yüksel; Serdengeçti'de yayınladığı "Ayasofya" başlıklı yazısından dolayı da mahkemelik olmuştur (Serdengeçti,2008a:94). Bu yazı Ağustos 1952 tari- hinde Serdengeçti dergisi'nin 17.sayısında yayınlanmıştır. Bu yazı; Yunan basını tarafından yayınlanan ve Rum vatandaşlar tarafından dile getirilen Ayasofya'nın müze olmaktan çıkarılıp kiliseye dönüştürüleceği haberleri üzerine onun sahip olduğu milli refleksin bir tezahürü olarak kabul edilebilir (Serdengeçti,2013:5). Ayasofya isimli şiirindeki aşağıdaki dizeler yüzünden Osman Yüksel hakkında tahkikat başlatılmıştır:

"...Fethin, Fatih'in mabedinden Kitab-ı Mübin'i,

Bu ulu dini kaldıran kim?..

Dinimize, imanımıza saldıran kim?..

Mabedimin göğsüne uzanan namahrem eli

Kimin elidir?

Söyle Ayasofya söyle:

Seni puthane yapan hangi delidir?...” (Serdengeçti,2008b:55)

Sonuç olarak kendisi görülen bu davadan da beraat etmiş, davada Osman Yüksel’in avukatlığını Emin Akyüz ve Arif Emre üstlenmiştir(Serdengeçti,2013:62). Devamlı surette yaşanan bu ve benzeri süreçler yüzünden dergisininide fasılalarla çıkarmak zorunda kalmıştır. Bu durumu kendisi şu şekilde ifade etmektedir:

“Geçen sene kışı Konya Cezaevi’ne, bu sene güzü ve kışı Akseki Cezaevi’nde geçirdik. Serdengeçti,9 hatta 10 aydır çıkmıyor.9 ayda bir insan meydana gelir. Biz, bu müddet zarfında bir sayı dahi çıkaramadık! Beni hapisten çıkarmanız elinizde değil. Fakat Serdengeçti’yi çıkarmak elinizde...” (Serdengeçti dergisi,Mayıs 1949:16)

Süleyman Arif Emre yazıların yayınlanmadan önce hukuki bir özle incelemek istemesine rağmen Osman Yüksel devamlı surette bu girişimden kaçınmıştır.Avukatı aynı zamanda yakın arkadaşı olan Süleyman Arif Emre Osman Yüksel’in kişiliğinde Şair Eşref ve Neyzen Tevfik gibi bir yönünün bulunduğunu dile getirmektedir (Kurnaz,2016:33).

4.Osman Yüksel’in Siyasi Hayatı

Osman Yüksel milliyetçi, Türkçü ve Turancı’dır ve kendi tabiriyle “Türklük sevdası” onun yaratılışının bir parçasıdır (Serdengeçti,2008b:110). Osman Yüksel’in milliyetçilik ile ilgili tarifleri diğer bir alıntıyı hak etmektedir; ”Bizim milliyetçiliğimiz hususi vagon, bol harcırah, yüksek makam milliyetçiliği değildir. Hakk’a tapan, halkı tutan, yalınkılıç bir milliyetçiliktir.” (Balcıoğlu,2016:99)Bu noktadan hareketle sağ tandans partilerde siyaset yapmayı tercih ettiği söylenebilir.

Kendisi ayrıca milletvekili olmadan önce 1955 yılında yapılan yerel seçimlerde Antalya il genel meclisinde aza olarak 2 yıl görev yapmıştır (Serdengeçti dergisi,Aralık 1957:8). Kendisinin il genel meclisinde aza seçildiği yerel seçimlerde 21 Demokratpartili,2 CHP’li aza olmakla birlikte toplam 24 aza görev yapmaktadır. Böyle bir görevi istememesine rağmen hemşerilerinin baskısı üzerine görevi kabul ettiği söylenebilir (Yılmaz,2003:175). Çünkü Osman Yüksel daha önceki dönemlerde kendi mecmuasından aşağıdaki beyanatta bulunmasına rağmen siyasete girmiştir:

“...Onun için Serdengeçti, bir çok müracaat ve ısrarlara rağmen hiçbir partiye girmeyecek, hiçbir dernek kurmayacak veyahut kurulan derneklere, cemiyetlere katılmayacaktır...”

Bu türlü teşekküller, ihtiras adamı, partici, nutukçu, alayışci, nümayışci yetiştiriyor. Biz bunlardan nefret ediyoruz. Biz parti adamı değil, memleket adamı, nutukçu, söz adamı değil, iş adamı, politikacı değil, gönül adamı, samimi adamı arıyoruz, istiyoruz...” (Serdengeçti dergisi,Haziran 1951:2)

Bu noktadan hareketle Serdengeçti’nin siyasetle pek ilgilenmese de yakınlarının telkiniyle siyasete girdiği savı kabul edilebilir. Aslında bu süreç onun eser vermesine de engel ol-

muştur. Serdengeçti; 1961 yılında Konya'dan milletvekili adayı olmuş ancak savcılık yıllar önceki yazılarını suç unsuru olarak görmüş ve tutuklanmıştır. Ancak daha sonra yapılan genel seçimler'de Antalya ilinden milletvekili seçilmiştir. Meclise girdikten sonra kendisini "Ben, yalınayak, kravatsız, çileli insanların vekiliyim." diyerek kendi siyasi çerçevesini bu şekilde belirlemiştir (Balcıoğlu,2016:20-21). Hayatında gerçekten bir defada olsa kravat takmamış ve palto giymemiştir (Serdengeçti,2008a:23).

Kendisinin milletvekilliği adaylığı ile ilgili bilgilere aşağıda yer alan tablodan ulaşmak mümkündür:

Tablo 1:Osman Yüksel Serdengeçti'nin Milletvekilliği Adaylık Süreci

Aday Olunan Siyasi Parti	Aday Olunan İl	Genel Seçim Tarihi
DP	Antalya	1954
AP	Konya	1961
AP	Antalya	1965
MHP	Ordu	1969

(Kaynak: Hakkı Öznur, O.Yüksel Serdengeçti, alternatif yayınları, 1.baskı, Ankara,2002, s.22.,46.)

Yukarıdaki tablodan anlaşılacağı üzere Osman Yüksel'in 1969 yılında Antalya milletvekilliği yaptığı Adalet Partisinden istifa etmesi de büyük ihtimalle buna benzer eleştirilerinden dolaydır. İstifasının ardından bir süre bağımsız kalmış ve ardından MHP'ye katılmıştır (Serdengeçti,2008a:137). AP Antalya milletvekili Serdengeçti; tam olarak 04.01.1967 tarihinde AP Haysiyet Divanı tarafından meclis oturumlarına kravatsız katılım sağladığı, Atatürk ilke ve inkılaplarına karşı tutumları ve parti disiplinine aykırı hareket ettiğinden dolayı ihraç edilmiştir (Öznur,2002:26). Kendisi bu eleştirilerini meclis kürsüsünde ifade etme imkanı bulamadığından dolayı düşüncelerini 6 Nisan 1966'dan itibaren Yeni İstanbul Gazetesi'nin "Selam" adlı köşesinde ifade etmeye başlamıştır(Serdengeçti,1992b:28). Milletvekili olduğu dönemde kendisi sadece yemin dışı oturumlarda bir kere söz almış ve 17.02.1969 günü İçişleri Bakanlığı Bakanlığının bütçesi görüşülürken Faruk Sükan'a aşayışın sağlanması ile ilgili bir hitapta bulunmuştur (Serdengeçti,1992b:28).

Serdengeçti AP'den ihraç edildikten sonra CKMP ile yakınlaşmış ve Milli Hareket dergisinde yazılar yazmaya başlamıştır (Öznur,2002:31). Serdengeçti'nin CKMP'ye katıldığı toplantıda Türkeş; "Serdengeçti gibi tavizsiz bir Türk milliyetçisi iman ve gönül adamının CKMP'ye katılması partimize büyük bir güç ve kuvvet vermiştir" beyanatında bulunmuştur (Öznur,2002:38). Görüldüğü gibi Osman Yüksel'in milliyetçilik anlayışında İslamiyet önemli bir yer kaplamaktadır. Osman Yüksel'in bu yönü "Tanrıdaki kadar Türk, Hıra dağı kadar Müslüman" sloganını Türk Siyasal Hayatı'na kazandırmış olmasından hareketle ifade edilebilir (Serdengeçti 1,2006:287). Bu yönden bakıldığında Serdengeçti CKMP'nin MHP'ye dönüştüğü kongre'de partinin İslami çizgiye daha da yakınlaşmasına katkıda bulunmuş ve kongreyi takiben yapılan görev taksiminde genel başkan yardımcısı seçilmiştir (Öznur,2002:42).

5.Serdengeçti Dergisi

Serdengeçti dergisi, dergiyi yayın hayatına kazandıran, Osman Yükselin deyimiyle “Allah’a, Millete, Vatana koşanların dergisi”dir. Bu dergiyi çıkarmasıyla birlikte Osman Yüksel, Serdengeçti olarak anılmaya başlamıştır (Özcan,2014:304). Dergi temelde milliyetçi söyleme sahiptir ve söylemini İslam’a bağlılık üzerine inşa etmeye çalışmıştır. Serdengeçti’nin milliyetçilik söylemi ”Bizim milliyetçiliğimiz... Hakk’a tapan, halkı tutan bir milliyetçiliktir” şeklinde muhtelif yazılarda ifade edilmiştir. Dergi; Necip Fazıl Kısakürek’in milliyetçilik anlayışına benzeyen bir fikri altyapıyı İslami kesimin karşısına çıkarmıştır (Şentürk,2011:309). Dergi’nin fikri hazırlık sürecinin anlaşılması açısından aşağıda yer alan alıntıda Serdengeçti’nin duygu ve düşüncelerine değinilecektir:

“Ankara’ya gelir gelmez neşriyata şöyle bir göz attım. Cesurane yazılar vardı. Derhal bir dergi çıkarmaya karar verdim. Adı Serdengeçti olacaktı. Serdengeçti bir ruhla bütün kötülüklerin, ahlaksızlıkların üzerine dolu dizgin yürüyecektik. Mecmuamızın altına şöyle bir yazı yazdık:” Allah’a, Millete, Vatana koşanların dergisi” Bu vatani ve bu milleti karşılıksız, menfaatsiz kara sevdalılar gibi, mecnunlar gibi seven asil ve cesur bir ruhla millet dertleri üzerinde durduk.” (Serdengeçti 1,2006:59-60)

Osman Yüksel’in bu noktadan hareketle değerlendirmelerini o dönemin gazeteleri ile ilgili olarak Müslüman Türk’ün davasını benimseyen ve bu davanın istek ve ihtiyaçlarını dile getiren bir gazetenin olmayışından hareketle dile getirmektedir. Kendisi dönemin gazetelerini Türkçe çıkan ancak Yahudi menşeli, yabancı ruhlu ve yalancı haber vermekle eleştirmektedir (Serdengeçti 1,2006:156). Örneğin Cumhuriyet gazetesi; kadrosunda komünist fraksiyondan gelen yazarların olduğu sol propaganda konusunda başarılı ve din düşmanlığı yapma konusunda diğer gazetelerden daha etkili olduğunu belirtmektedir (Serdengeçti ,2008c:136).

Bu süreç içerisinde kendisi derginin ilk sayısını kaleme almış ve başyazısında okuyuculara derginin isminin neden Serdengeçti olduğunu anlatmaya çalışmıştır:

“Serdengeçtiler, her türlü kötülükle amansız bir şekilde mücadele etmek için ortaya atıldılar. Onlar ilhamlarını Allah sevgisinden, millet sevgisinden ve vatan sevgisinden alıyorlar...”

Derginin çıkmaya başladığı dönemde satış fiyatı otuz kuruştur ve sayfa sayısı imkanlarla orantılı olarak sürekli değişiklik göstermiştir. Bu değişikliği Osman Yüksel ‘Ne zaman nerde çıkacağı belli olmaz’ diyerek ifade etmiştir (Yılmaz,2003:103). Ayrıca ilk etapta dergi’nin aylık olarak yayınlanması planlanmış olsa da zamanla düzensiz yayınlar yapan ancak milliyetçi muhafazakar kesimlerin önem verdiği bir formata sahip olmuştur (Serdengeçti 1992b:14). Çünkü siyasi görüşleri yüzünden dışlandığını düşünmesi ve tepkisini yazılarında yüksek tondan dile getirmesi birçok defa mahkemelik olmasına ve neticede hüküm giymesine neden olmuştur (Kurnaz,2016:12). Ayrıca Tek parti dönemine denk gelen 1931 yılında çıkarılan 1881 sayılı kanunun verdiği yetkinin kullanımıyla birlikte ülke siyasetine aykırı nitelendirilen dergilerin yayınları durdurulmuştur. Bu ortamda diğer yayın organları gibi Serdengeçti dergisi de birkaç kez kapatılmıştır. Örneğin Ankara valisi Nevzat Tandoğan bu yetkiye dayanarak Osman Yüksel’in yayın hayatına kazandırmak istediği Mehdi isimli derginin çıkarılmasına izin vermemiştir

(Kurnaz 2012:187). Mayıs 1947'de çıkan Serdengeçti'nin 2.sayısındaki ifadeler bazı yazıların matbaa aşamasında sansürlendiğinin ispatı olarak değerlendirilebilir:

“Muhterem Okuyucularımız! Geçen sayımızda vaat ettiğimiz, yazıların bazılarını maalesef neşredemedik. Osman Yüksel'in *3 Mayıs Milli Feveranı* adındaki bir alev parçası gibi yazısı çıkartılmıştır, matbaa basmamıştır. Onun yerine koyduğumuz Manevi Emperyalizm başlığını taşıyan makaleden de en canlı yerler çıkartılıp atılmıştır. Bağrımızdan kalbimizi söker gibi en canlı, en hareketli ve pervasız yazılarımız sökülüp atılıyor. Serdengeçti istediği gibi konuşmıyor...” (Kurnaz,2012:194)

Serdengeçti'nin 3.sayısında yapılan aşağıdaki beyan bu durumu net bir şekilde ifade etmektedir; ”Abonelerimiz kusura bakmasınlar, neşriyatımıza muntazam devam edemiyoruz. Bazan evsiz, bazan parasız, bazan hürriyetsiz kalıyoruz. Bunun için dördüncü sayımızın ne zaman, nerede çıkacağı belli değil.” (Balcıoğlu,2016:248)

Dergi genellikle 16 sayfa olarak üç ayrı boyutta çıkmaktadır. Bunun sebebi istenilen ölçü ve boyutlarda kağıt bulunamamasından dolayıdır ve 15.-16. ve 19.-20. sayılar maddi imkansızlıklar nedeniyle bir arada 32 sayfa olacak şekilde yayınlanmıştır(Kurnaz,2012:209). Dergi ilk sayısında değişik şehir ve matbaaları dolaştığı, güçlkle çıkmaya başladığını belirtmekte ve bizzat Osman Yüksel tarafından okuyuculardan dergiye abone olunması beklenmektedir (Serdengeçti dergisi,Nisan 1947:9).

Dergide yayınlanan yazılara bakıldığında 553 sayı ile Osman Yüksel ilk sırada yer almaktadır. Kendisini takiben 16 şiir ile Kemal Fedai Çoşkuner ve 13 şiirle Cemal Oğuz Öcal,7 yazı ile Ali Rıza Akdemir takip etmektedir. Ayrıca diğer yazarlar olarak ise; Yavuz Bülent Bakiler, Arif Nihat Asya, Necip Fazıl Kısakürek, Cevat Rıfat Atilhan, Nevzat Yalçıntaş, Nihal Atsız, Peyami Safa, Tahsin Ünal, Nurettin Topçu, Ali Fuat Başgil, A.Zeki Velidi Togan, İ.Hakkı Yıldırım, İsmail Hamdi Danişmend, M.Şevket Eygi ve Yakup Kadri Karaosmanoğlu isimleri yer almaktadır (Kurnaz,2012:224-225). Bayilere 33 sayılık derginin çoğu sayısında uyarıda bulunan Serdengeçti 8.sayıdad uyarılarına devam etmektedir:

”Bayiler! Bayiler! Bayiler! Bizim hesaplan görmeyen bayiler!..Siz bizim hesapları görmezseniz biz sizinkini göreceğiz!.. Bu mecmuayı okuyan 40.000 kişinin huzurunda Serdengeçti'ce söz veriyorum. Gelecek sayıda sizi teşhir edeceğiz!...” (Serdengeçti dergisi,Ekim 1949:16)

Kendisi 8.sayıda bayilere yaptığı uyarının üzerine 9.sayıda Bayilerin Resmi Geçidi başlığını taşıyan ifadeleriyle mali açıdan sıkıntı yaşadığı bayilerin ve mali yönden sıkıntı yaşadığı bayilerinde bir listesini hazırlayarak teşhir etmektedir (Serdengeçti dergisi,Şubat 1950:13).

Serdengeçti dergisi ilan yayınlamama konusunda özen göstermiş ve bunu bağımsızlığı gölgeleyen bir unsur olarak görmüştür. Tek dayanağı olarak ise dergiyi ayakta tutacak olanlar olarak okuyucularını öngörmüştür (Kurnaz,2012:220).

Serdengeçti dergisi'nin idarehanesini devamlı surette değiştirmek zorunda kaldığıda görülmektedir (Serdengeçti,1992b:14). Örneğin 1.sayının birinci baskısındaki havale ve muhabere

adresi Osman Yüksel'in kendi evinin adresidir (Serdengeçti dergisi,1949:14). Aşağıda yer alan tablodan bu konuyla ilgili geniş kapsamlı bilgilere ulaşmak mümkündür:

Tablo 2:Serdengeçti Dergisiyle İlgili Yayın Bilgileri

Sayı	Yıl	Matbaa adı	Matbaa yeri
1-2	1947	Ses Işık	Eskişehir
3	1947	Ülkü Basımevi	Konya
4-5	1949	Ege Matbaası	İstanbul
6	1949	M.Sıralar-Alkaya Matbaaları	Belirtilmemiş
7	1949	Yeni Matbaa	Ankara
8	1949	Işıl Matbaası	Belirtilmemiş
9	1950	Yeni Matbaa	Ankara
10	1950	Gün Basımevi	İstanbul
11-12	1950	Yeni Matbaa	Ankara
13	1951	Şaka Matbaası	Belirtilmemiş
14-15-16-17	1952	Yeni Matbaa	Ankara
18-19-20	1952	İstiklal Matbaacılık	Ankara
21-22	1956	Yıldız Matbaası	Ankara
23-24	1957	Yıldız Matbaacılık	Ankara
25-26	1957	Ayyıldız Matbaacılık	Ankara
27	1958	Ayyıldız Matbaası	Ankara
28-29	1959	Ayyıldız Matbaası	Ankara
30-31	1959	Yeni Matbaa	Ankara
32	1960	Ayyıldız Matbaası	Ankara
33	1962	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş

(Kaynak: Osman Yüksel, Serdengeçti, İstanbul,1.baskı,Türk edebiyat vakfı yayınları,2016.)

Görüldüğü üzere 1947-1962 yılları arasında fasılalarla yayın hayatını sürdüren dergi'nin çoğu defa basım yeri ve dolayısıyla basımevi değişmiştir. Dergi'nin idare merkezi Ankara olmasına rağmen dergi bazı yıllar Ankara, İstanbul, Konya ve Eskişehir'de basılmıştır (Yüksel,2016).

Dergi genelinde takip edilen yayın politikası olarak Osman Yüksel'in kendi makalelerini yayınlaması dikkat çekerken 15.ve16.sayılar'dan itibaren bilim adamları ve dönemin meşhur isimlerinden oluşan geniş bir yazar kitlesine yer verildiği de görülmektedir. Bu sayılarında kendisinin yazıları azalmış ve örneğin; Ali Fuat Başgil'in "Laiklik Meselesi ve Din, Nihal Atsız'ın "Devletimizin Kuruluşu", Eşref Edip'in "Halk Partisi dinsizleri, dinimizi nasıl mahvettiler?",

Mehmet Oruç'un hased, Prof.Dr.Zeki Velidi Togan'ın Türkistan hakkındaki yazılarına yer verilmiştir (Balcıoğlu,2016:264-265). Bu noktadan hareketle Serdengeçti dergisinin yayın aralığı ve dönemin siyasi iktidarlarıyla ilgili bilgiler aşağıda yer alan tablodaki gibidir:

Tablo 3:Serdengeçti dergisinin yayımlandığı dönem ve siyasi iktidarlar

Dergi ismi ve sayı aralığı	Yayımlandığı tarih aralığı	İktidardaki siyasi parti
Serdengeçti Dergisi 1-10	Nisan 1947-Mayıs 1950	CHP
Serdengeçti Dergisi 11-32	Eylül 1950-Mart 1960	DP
Serdengeçti Dergisi 33	Şubat 1962	CHP-AP koalisyonu

(Kaynak: Ali Özcan, "Serdengeçti Dergisi ve Siyasal İktidarla İlişkisi", Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, Cilt:2,Sayı:3,Mart 2014,s.300-316.)

Görüleceği üzere Serdengeçti milliyetçi çizgide ve dini hassasiyetlerinin yoğunluk derecesi yüksek olan müstakil bir modeldir (Çelenk,2017:241). Serdengeçti dergisini çıkaran Osman Yüksel çoğunluğu bu dergide yer alan yazılardan dolayı toplam 4 buçuk yıl cezaevinde kalmıştır (Özcan,2014:310).

Serdengeçti dergisi; bayilerin para göndermemesi ve devamlı surette hareket eden bir müessese haline gelemeyerek Osman Yüksel'in kendisinin tek başına çalışmak zorunda kalmasından dolayı kapanmıştır (Balcıoğlu,2016:290). Gerçekten daha 2.sayıda Bayilere dikkat başlığı altında uyarıda bulunmaktadır:

"Serdengeçti, satılır satılmaz parasını hemen ve derhal gönderin (İkincisi gelsin, üçüncüsü gelsin de o zaman göndeririz gibi düşüncelerle geciktirmeyin. Çünkü Serdengeçtiler, paradan yana berbat vaziyettedirler. Allah ve okuyucularımızdan başka dayandığımız bir yer yok. Birinci sayının parasını alamazsak ikinci sayıyı, ikincisinininkini alamazsak üçüncü sayıyı bastıramayız..." (Serdengeçti dergisi,Mayıs 1947:16)

Kaleminin sivri oluşu ile dikkatleri üzerine çeken Osman Yüksel,1962 yılında Serdengeçti'nin 33. ve son sayısını çıkartmıştır. Daha sonra Yeni İstanbul gazetesinde köşe yazarlığı ve muhtelif dergilerde makaleleri yayınlanmıştır. Bunlara ek olarak Milli gazete ve Zafer gazetesi'nde de makaleleri yayınlanmıştır (Yılmaz,2003:278). Son çıkan 33.sayının kapağında ise "Allahsız, Vatanısız, Namussuza Ölüm" ifadeleri yer almıştır (Öznur,2002:22). Kapağın sol üst kısmında da "Haksızlık karşısında susan dilsiz şeytan'dır" ifadeleri yer almaktadır (Serdengeçti dergisi,Şubat 1962:1). Son sayıya bakıldığında ise gelecek sayıda mebus olacağım derken, mahpus olan adamın hikayesi, Deniz seviyesinden daha aşağı insanlar, Yuvarlak masa, tevkifler, mahkemeler, hapishaneler ve Sen bu işin namussuzluk tarafını bana bırak diyen adamın hikayesi adındaki yazıların olacağı duyurulmuş olsa da çıkması planlanan 34.sayı yayınlanmamıştır (Serdengeçti,1992b:25).

Görüldüğü üzere Milli şef dönemi olarak tarihe geçen tek parti idaresinin Türk milliyetçileri ve muhafazakar kesim üzerinde tazyikte bulunduğu dair güçlü algıların olduğu bu dönemde Osman Yüksel öne çıkan önemli siyasi figürlerden biri haline gelmiştir (Balcıoğlu,2016:313). Kendisi ömrünün son yıllarında Parkinson hastalığına yakalanmıştır (Serdengeçti

1,2006:297). Hastalık süreci devam ederken yiğeni Emine Bağlı ile yaşadığı diyaloglar alıntı yapmayı hak etmektedir:

“Hiçbir şeyle ilgilenmiyordu ve parası bankadaydı, vekaleti yoktu. 'Amca bir gazete ,meczua çıkarsak' dedim, 'çıkartalım' dedi. 'Onun için paraya ihtiyacımız var' dedim. 'Ne yapalım?' dedi. Zihni gidiyor geliyordu. 'Bana vekalet ver de biraz para çekeyim, bu işlere yatırıyorum' dedim, 'Tamam' dedi. Vekalet verdi, ben vekaletle onun parasından bir miktar çektim ve hastane masrafları için kullandık.”

Yaşanan bu diyaloglardan hareketle hasta durumdayken bile dergi çıkarmanın kendisini çok heyecanlandığı söylenebilir (Kurnaz,2012:82-83). Ülkemizin fikir, kültür, sanat ve siyaset alanında önemli bir yer kaplayan Osman Yüksel 10 Kasım 1983'te hayatını kaybetmiştir (Serdengeçti 1,2006:11). Cenazesi aralarında eski parlamenterler, bürokratlar, yazarlar, sanatçılar ve gençlerden oluşan bir topluluk tarafından Cebeci mezarlığına defnedilmiştir (Öznur,2002:55).

SONUÇ

Bu çalışmada ortaya çıkan ana bulgu; Osman Yüksel'in Tek Parti döneminde yaşanan otoriter uygulamalara, otoriter rejim gibi nedenlere, verilen mahkumiyetlere ve Serdengeçti dergisinin geçirdiği sansür uygulamalarına ve derginin sadece 33 sayı çıkmış olmasına rağmen Serdengeçti nosyonunun milliyetçi muhafazakar kitle üzerinde güçlü bir damar oluşturmayı başardığıdır. Çünkü; kendisi felsefe bölümündeki lisans eğitimini tamamlayamasa da öğrenimine devam ettiği sırada entelektüel bir birikim kazanmıştır. Ayrıca kazanılan bu birikim Osman Yüksel tarafından mücadeleci ve aksiyoner bir ruhla birleşmiş ve kendisi hem tek parti dönemi hemde çok partili siyasal hayata geçildikten sonra bu özelliğini korumuştur.

Osman Yüksel; milletvekili iken bile “*Ben yalnızayak, kravatsız, çileli insanların vekiliyim*” söylemini kullanarak milli bir duruş sergilemeyi başarmıştır. Milletvekilliğinin son yıllarında ise; MHP'nin İslami çizgiye dahada yakınlaşmasını sağlamıştır ve bu bağlamda “*Tanrıdağı kadar Türk, Hira dağı kadar Müslümanız*”sloganını Türk sağ geleneğine kazandırmıştır.

Serdengeçti dergisini çıkarmasıyla birlikte ise; ülkedeki milli olmayan Yahudi ve yabancı menşeli yayın unsurlarına bir antitez üretmeye çalışmıştır. Serdengeçti dergisinin buhranları olarak kabul edilebileceğimiz mali sıkıntılar ve Osman Yüksel'in siyasete atılması daha fazla eser vermesine engel olmuştur. Ancak dergi sansür uygulamalarına takılmasaydı ve daha sistematik bir yayın formatı takip edebilseydi entelektüel açıdan ve kendisi takip eden kitleler açısından daha konforlu bir süreç sağlanabilirdi ve Osman Yüksel'in sahibi olduğu bu fikriyat Türk siyasal hayatına daha fazla katkı sunabilirdi.

KAYNAKLAR

- Albayrak, Sadık, (1989) *Türk Siyasi Hayatında MSP Olayı*, 1.baskı, İstanbul,Selamet Yayınevi.
- Anadol,Cemal, (t.y.),*Alparslan Türkeş,MHP ve Bozkurtlar*,İstanbul,Kamer Yayınları.
- Balcıoğlu, Abdurrahim,(2016) *Osman Yüksel Serdengeçti*, 5.baskı, İstanbul, Mihribad Yayınları.
- Çelenk, A.Tarık,(2017) *Türk Sağ'ının Düşünce Atlası: "İnsanı Yaşat ki Devlet Yaşasın"*, 1.baskı,İstanbul,Mahfil Yayınları,
- Kurnaz, Cemal (2012) *Deli Rüzgar Osman Yüksel Serdengeçti*, Ankara, Kurgan Edebiyat Yayınları.
- Kurnaz, Cemal (2016) *Osman Yüksel Serdengeçti Kara Kitap Bir Devrin Yüz Karası*, Ankara, Berikan Yayınevi..
- Osman Yüksel Serdengeçti 1, (2006) 4.baskı,İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Özcan, Ali: "Serdengeçti Dergisi ve Siyasal İktidarla İlişkisi", *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, Cilt:2,Sayı:3,Mart 2014,s.300-316.
- Öznur, Hakkı (2002), *O.Yüksel Serdengeçti*, 1.baskı, Ankara, Alternatif Yayınları.
- Serdengeçti Yüksel, (2008 b), *Osman: Bu Millet Neden Ağlar*, 12.baskı, İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları 30.
- Serdengeçti, Osman Yüksel (1992 b), *Serdengeçti'den Serdengeçtilere*, İstanbul,Kamer Yayınları.
- Serdengeçti, Osman Yüksel (2008 a), *Gülünç Hakikatler*, 12.baskı, İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Serdengeçti, Osman Yüksel (2013), *Ayasofya Davası*, İstanbul,Derin Tarih Kültür Yayınları.
- Serdengeçti, Osman Yüksel, (1992 a),*Kanlı Balkanlar*, İstanbul, Kamer Yayınları.
- Serdengeçti, Osman Yüksel, (2008 c),*Mabetsiz Şehir*, 12.baskı,Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Şentürk, Hulusi (2011),*Türkiye'de İslami Oluşumlar ve Siyaset İslamcılık*, Çıra Yayınları.
- Yılmaz, Rasih, (2003), *Serdengeçti Toros Yüzlü Adam; Osman Yüksel*, 6.baskı,İstanbul, Karakutu Yayınları.
- Yüksel, Osman, (2016),*Serdengeçti*,1.baskı,İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Serdengeçti Dergisi*,Yıl:1,Mayıs 1947,sayı:2,s.16.
- Serdengeçti Dergisi*,Yıl:3,Mayıs 1949,sayı:6,s.16
- Serdengeçti Dergisi*,Yıl:5,Haziran 1951,sayı:13,s.2.
- Serdengeçti Dergisi*, Yıl:1,27 Nisan 1947,sayı:1,s.9.
- Serdengeçti Dergisi*, Yıl:1,Ekim 1947,sayı:3,s.3.
- Serdengeçti Dergisi*, Yıl:3,1949 Ekim, sayı:8,s.16.
- Serdengeçti Dergisi*, Yıl:3, Temmuz 1949,sayı:7,s.16.

Serdengeçti Dergisi, Yıl:4, Şubat 1950, sayı:9, s.13.

Serdengeçti Dergisi, Yıl:10, 28 Aralık 1957, sayı:26, s.8.

Serdengeçti Dergisi, Yıl:15, Şubat 1962, sayı:33, s.1.

Serdengeçti Dergisi, Yıl:3, 1949, sayı:4-5, s.14.

Ek 1

21. sayı Mart 1956

31.sayı Aralık 1959

27.sayı Mart 1958

Osman Yüksel Serdengeçti(1917-1983)